

[Transcript] Dagens Eko / Längtan efter Titanic - så lockades miljardärerna ner i djupet

Alexander, vad gör det som gör att vi människor är så fascinerad av Titanic?

Det är en perfekt katastrof.

En berättelse om övermod, flärd, champagne och en sorts äventyr på jakt efter nya världar.

Det här är Dagens Eko med Karl Kadhammar.

Idag, längtan efter Titanic, så lockades miljardärerna ner i djupet.

Det är den 15 april 1912 och ångfartiget RMS Titanic, världens största passagerarfartik, har påbörjat sin ungfru färdig från England till USA och den nya världen.

Hur det slutar vet vi alla.

Under segret som passerats en Titanic-s färdig över Atlanten har bilderna ätsat sig fast i vårt kollektiva minne.

Isberget som skeppet kolliderar med, orkästen som fortsätter spela trots att folk kastar köverbord.

Lidbåtar som inte räcker till alla, vilket leder till att 1500 personer mister livet.

Gäst är Alexandre Galliano, Eko-utsända i San Francisco.

Och Alexandre, vi ska snart prata om den här urbåten som försvann i Atlanten förra veckan och som jeckade en hel värld.

Men jag tänkte att vi skulle börja med det vrak som vi faktiskt var anledningen till att den här urbåten överhuvudtaget befann sig på Atlanten.

Titanic, hur uppstod egentligen den här fascinationen för Titanic?

Fascinationen för vrak på havets botten är nog egentligen ingenting unikt för just Titanic.

Men Titanic är ändå speciellt på något sätt.

Här finns både fattiga som försöker leta efter ett bättre tillvaro på andra sidan Atlanten.

Och rika familjer som betalar extrema summor för att få ha det precis så lyxigt som de vill under själva resan.

En resa som sen slutar i katastrof eftersom kaptenen inte lyssnade på varningar om vad som väntade i Nordatlantens mörker.

Utan bara kör full fart genom ett område där han borde veta att bättre.

Och sen så har vi ju själva sökandet. Längre visste man inte exakt vad det här vraket låg.

Det ligger extremt djupt, drygt 3800 meter, som 13 Eiffel-torn staplade på varandra ungefär.

Och som jämförelse kan man ju säga att Estonia som sjönk 94 i Östersjön, det ligger på drygt 80 meters djupt.

Men man visste alltså först inte var Titanics vrak låg då.

Direkt efter förlysningen så började man ju leta efter vraket, men det var ju svårt.

Med dåtidens teknologi så insåg man ganska snabbt att vraket ligger alldeles för djupt, det går helt enkelt inte.

Sen så går ju årtionderna och tekniska framsteg fortsätter man att göra.

Om man kommer liksom närmare och närmare vraket och sen så 1985 då när man har skickat ner en sån här undervattensfall kost med en kamera

så ser man på havsbotten först en av de här enorma kolpannorna som drev Titanic.

Och dagen efter det så upptäcker man själva skeppet.

Det här blir ju förstås rubriker över hela världen och en av de människor som blir väldigt exalterade över det här

det är ju filmregissören James Cameron som ligger förstås bakom succéer som terminator bland annat

och han bestämmer sig för att göra en film om Titanic tragedin.

[Transcript] Dagens Eko / Längtan efter Titanic - så lockades miljardärerna ner i djupet

Filmen blir ju en enorm succé under väldigt många år den mest inkomst springande filmen genom alla tider

vilket han gärna påpekar i många intervjuer under åren.

Om det fanns ett stort intresse för Titanics öde innan filmen så blev det ju nu rent av en besattighet hos många

och då skickar man ner fler fjärrstyrda undervattensrobot här för att dokumentera vraket och även människor blir ju sugna på att ge sig ner då och se det här med sina egna ögon och de som gör det gör det ju inte bara för att se ett vrak utan också förmodligen för att det är en sån extrem sak

att ge sig i liksom ilkast med. Man brukar säga att det är fler personer som har varit i rymden än som har varit nere på ett sånt djur.

Och vilka är det som ber sig ut på de här expeditionerna då?

Ja, en av dem är Stockton Rush.

Han är en person som kanske vill gärna utmåla sig själv som en modern chakostå alltså oceanografen som anses vara en pionär inom undervattensfotografering och Stockton Rush driver ju det här bolaget Ocean Gate, grundat 2009.

Det är ett privat företag som då har byggt en egen undervattensfarkost eller en mini-ubåt om man vill kalla det så och de kallar den för The Titan.

Ocean Gate's mission is to expand humanity's understanding of the ocean through exploration, research and responsible commercialization.

Under väldigt många år så utvecklar han den och i juli 2021 så lyckas de göra en första dykning till Titanic's vrak.

Och det här blir början på nästa del i det här företaget Ocean Gate's historia.

Och deras färs i det blir då att ta ner folk på expeditioner till Titanic's vrak för den netta summan av 250 000 dollar.

Okej.

Så måste man ju vara ganska rik då förstås för att ge sig kast med det här och väldigt, väldigt nyföcken och kanske fascinerad av vraket Titanic.

Och det här företaget gör ju flera olika expeditioner till andra vrak också, inte bara Titanic men den stora är då den här årliga expeditionen till Titanic och de gör den då första 2021 och sedan en annan lyckad 2022 och den tredje nu då, 2023.

Men alltså det är ju enorma pengar det här handlar om, över 2,5 miljoner kronor för en resa då.

Vilka är de här personerna som kliver på här egentligen på den här tredje expeditionen?

Stockton Rush då har han 61 år vd och grundare av det här företaget Ocean Gate och också den som har utvecklat och drivit idén om just Titan.

Sen har vi Hemish Harding, 58 år, en brittisk affärsman, miljardär och äventyrare.

Han har bland annat gjort flera turer till Sydpolen och han har ju också en verksamhet som tar rika människor till Sydpolen. Han har varit i rymden tidigare,

även varit nere i Marianne Graven, den djupaste djupavsgraven i världen.

En riktig äventyrare än det miljardär helt enkelt.

My dad going down, well, it's inspiring.

You get to see a dad doing adventure.

But it's also a little bit worrying

because you know your dad's down at the bottom of the ocean.

[Transcript] Dagens Eko / Längtan efter Titanic - så lockades miljardärerna ner i djupet

Sen har vi också Shazada Dawood, miljardär, 48 år,
London baserad på en pakistansk bakgrund,
som tog med sig sin son också på den här resan, Suleiman Dawood, som är 19 år.
The wreck is a dangerous environment, so pilot ought to be very careful.
Sen har vi Paul-Anri Narjolé eller PH, som han kallas inom Titanic världen
och de som känner honom. Han är 77 år och en av världens ledande
experter på just det här vracket Titanic.
Han har varit nere nästan 40 gånger sedan juli 1987.
Väldigt erfaren, tidigare fransk marinofficer.
When you were on the bottom, we were doing geology
or biology, I will say there is no danger, no specific danger.
But when you work around a wreck, it's dangerous.
Och hur går det till då, när den här expressionen ska dra igång?
Ja, de startar då från nordöstra spetsen av Nordamerika
och så kör Österut mot en punkt i Atlanten där Titanic förlisde.
Och då är de ju inte i själva farkosten, utan farkosten är om bord
med besättningar på moderskeppet och MV Polar Prins eller Polar Prans.
Sen när man väl kommer fram så går då besättningen in i the titan.
Och the titan schussar sen då ut på en flotta i havet
där dykare liksom tar bort flytenheter på den
och sen bär det av neråt i djupet.
Det är den 18 juni 2023, klockan halv tio på förmiddagen
som expressionen inleds.
Minubåten The Titan påbörjar en två timmar lång nedstigning i havet djup.
På moderskeppet MV Polar Prins följer ett team hela förloppet.
Var 15 minut kommunicerar de med ubåten besättning
för att bekräfta att allt går bra.
Meter för meter sjunker ubåten i enligt plan.
Klockan 11.15 kommer ett rutinmässigt meddelande
om att nedstigningen nu snart är klar.
The Titan befinner sig knappt 3 800 meter ner i Atlantens djup
där trycket är nästan 400 gånger högre än vid vattennytan.
Där ska nu ubåten spendera de kommande fyra timmarna
innan stigningen ska påbörjas.
Men när klockan slår 11.30 får MV Polar Prins inget meddelande.
Minuterna går och trots upprepade försök till kontakt
kommer inget svar från ubåten.
Ja, Alexander, bara för att ge en bild av situationen
besättningen kan tänkas befinna sig här.
Vill du beskriva hur det är att sitta i den här ubåten?
Där är det trångt, det är som en cylinder formad sak
med spets i bakdel och ett fönster,
ungefär 60 centimeter i diameter i fram
och den ungefär 7-8 meter lång och en halv del.

Kanske max 2 meter bred.

Två bänkar inne där som går att sitta på

och sen är det några skärmar.

Och när det är så klart att kommunikationen till ubåten brutits vad händer då?

Det här blir ju en enorm sökinsats som uppmärksammas i alla världens medier.

Det allra första som händer är att man börjar prata om just de här 96 timmarna med syre som de här fem personer om bord hade från starten och klockan tickade.

Och sen efter ett tag så började man höra några ljud.

Bankande ljud från havets djup.

Man kunde inte riktigt veta vad det var men det tolkades av nyhetsmedier, av omvärlden experter som uttalade sig som att det här var mänskligt gjorda ljud.

Alltså någon i den här farkosten ville vana omvärlden om att här är vi, här är vi.

Eftersom de här ljuden också återkom de bankade ljuden med ungefär 30 minuters mellanrum.

Men då fanns det andra experter som sade men det behöver inte vara dem.

Det kan också vara annat.

Havet ger ifrån sig mängder med ljud.

Det kan vara Titanic som rör sig.

Men de allra flesta tänkte ändå att det här är den här pH-nörsjulé som gjorde det här.

Det hjälper inte mycket.

Efter en välde djupar man för att kolla men det är inte en bra välde för att djupa för att du inte sätter i det här caset.

Sen går ju timmarna och flera tim från andra delar av världen brittiska fartygkommerit med väldigt avancerade utrustning franska fartygkommerit med ännu mer avancerade utrustning som ska dyka ner och filma och leta efter fartyget.

Och på torsdag kväll då kommer det breaking news i alla nyhetsmedier.

Man har hittat rakt delar på botten ungefär 500 meter från Titanic sprack.

A debris field has been discovered within the search area near the Titanic experts within the command are evaluating.

Och sen håller amerikanska kursbevakningen en presskonferens. On behalf of the United States Coast Guard and the entire unified command

I offer my deepest condolences to the families.

Okej. Och vad är det som har hänt då med botten, vet man det?

Ja, på den här presskonferensen berättar man att allting som de har hittat antyder eller bevisar att farkosten har imploderat.

Och det man misstänker är att det redan då ska ha skett i samband med att kontakten med följbotten då Polar Prince beröts.

Alltså att den imploderade och att personen ombord omkom innan sökingsatsen ens hade hunnit starta.

Den här helt enkelt kollapsats av trycket då?

Ja, precis.

Det har blivit som en inåtvänd explosion.

Alltså den plattas till av trycket

och då dyker det upp experter i TV som säger

att jag varnade om det här och jag visste att det här materialet inte skulle hålla det minsta lilla fel på yttrehöljet skrovet eller tryckkammaren så kommer det här att kollapsa och mycket riktigt så händer det nu.

Ja, för man undrar hur säkert det kan vara att färdas så här djupt i en liten urbåt.

Vad vet du om säkerhetsarrangemangen kring The Titan?

En som vet är reportern David Pogue i slutet av förra året 2022 fick han för CBS Sunday Mornings

räkning göra en sån här resa med just The Titan.

Allt går bra för honom men anledningen till att just det här nyhetsinslaget har gått flera varv i sociala medier de senaste dagarna är inte på grund av det.

Bland annat så är den ganska teknisk enkel.

Hela urbåten styrs inifrån med en återvunnen TV-spelskontroll.

Det är också gamla rostiga rör från något bygge

som man har byggt ihop det här med och det finns ingen lucka utan man stängs in i urbåten och personal på utsidan skruvar fast ett parti med 12 stora bultar.

Det är så man stänger igen så att man är där inne.

Det låter ganska obehagligt.

Stockton Rush grundaren och vd en själv säger att

de har varit väldigt noggrann när det gäller den här farkosten säkerhet att själva skrovet ska vara tätt och tåla tryck.

Jag tror att det är ganska vanligt.

Och det är ganska mycket vad de sa om titanik.

Det är rätt.

Titan är den enda farkosten som tar sig till såna här djup och som faktiskt inte har genomgått de här testerna

som är industristandard via klassificeringsselskap som det heter.

Organisationen The Marine Technology Society

var väldigt kritiska till det här redan 2018.

Med anledning av allt som har hänt och de säkerhetsbrister som verkar ha funnits.

Vad händer med det här företaget Ocean Gate nu?

Alltså hela den här händelsen är förstås en katastrof för ett företag som ville nischa sig inom det här undervattensäventyrsvärlden.

Givetvis kommer det här konsekvenser i och med att de både kommer att utredas för hur det är med all säkerhet och alla provningar och tester de skulle ha gjort men kanske hoppade över till viss del innan.

Och sen för hela den här branschen så vet jag inte riktigt om det blir så stora konsekvenser.

Många företag kommer nu och kanske ses in chans att visa att titta här.

Vi har godkännande från klassificeringsselskap precis som det ska vara.

Vi har dykt så här många gånger och med oss istället så där tror jag nog att det kanske inte kommer att påverka så mycket i hela branschen.

Typer av expressioner kommer fortsätta tror du.

Ja det tror jag. Det kommer alltid finnas människor som vill spräcka gränserna, göra saker som är livsfarliga.

Det är liksom ingen som stoppar dem.

Ja, för jag kan inte riktigt släppa tanken på att det har gått över 100 år

mellan titanics förlisning och the titans implosion då.

Men det verkar finnas så många likheter mellan de här händelserna.

Vad säger det oss egentligen tycker du?

Att det alltid kommer finnas dem

som vill ta sig dit ingen annan tidigare har varit som att bygga det största lyxfartyget i världen

som Titanic till exempel

eller ta sig till Olympus Mons topp

Solsystemets högsta berg på mars

pratade om att det finns människor som vill bestiga eller ner till havets djupaste djup.

I det stora hela är ju i vetenskapens namn

i alla fall alltid egentligen att föredra
även om det förstås är tragiskt
när det slutar som det här fallet
att inte liksom förbi passiv som hel mänsklighet.
Det finns det flera som tycker jag.
De menar till exempel att de inte människan
någonsin hade haft det här i sig
att leta sig bortom nästa berg eller nästa dal
kanske vi fortfarande hade levt i grottor allihopa.
Tack Alexander.
Tack.
Och det var allt från Dagens Eko.
Vi hörs igen imorgon.